

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ**

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων του έτους 1993

1) Γενικό Εύρετήριο Βυζαντινών Τοιχογραφιών Ελλάδος

Κατά το έτος 1993 συνεχίσθηκε ο έμπλουτισμός του Γενικού Εύρετηρίου με νέα στοιχεία από αποδελτιώσεις. Αποδελτιώθηκαν δέκα (10) βιβλία που είχαν εκδοθεί πρόσφατα, που αφορούσαν σε συγκεκριμένα μνημεία ή περιοχές, πρακτικά δύο (2) συνεδρίων, που είχαν πραγματοποιηθεί πρόσφατα, δέκα έξι (16) άρθρα και σαράντα τρεις (43) τόμοι περιοδικών. Καινούργια δελτία που προέκυψαν από αυτές τις αποδελτιώσεις ήταν εβδομήντα τέσσερα (74). Συγχρόνως διορθώθηκε, συμπληρώθηκε και ενημερώθηκε μεγάλο μέρος από τα υπάρχοντα δελτία. Συγκεντρωτικά έχουμε 2.175 δελτία ναών με τοιχογραφίες από τον 7ο αί. έως το 1500. Εμπλουτίστηκαν η Βιβλιοθήκη (με δωρεές) και το Φωτογραφικό Άρχειο. Ξεκίνησε, με την επιχορήγηση της Έπιτροπής Έρευνών, η μηχανοργάνωση του Γενικού Εύρετηρίου.

2) Εύρετήριο Βυζαντινών Τοιχογραφιών Κυθήρων

Στα πλαίσια της επικείμενης έκδοσης του Α' τόμου της σειράς «Εύρετήριο Βυζαντινών Τοιχογραφιών της Ελλάδος. 1. Τα Κύθηρα» άρχισε η προετοιμασία για το τυπογραφείο. Για τη διακρίβωση και έλεγχο αποριών και για τη συμπλήρωση της τεκμηρίωσης του τόμου, δηλ. σχεδίαση απολεπισμένων τοιχογραφιών και ειδική επιστημονική φωτογράφιση με υπεριώδεις ακτίνες απολεπισμένων επιγραφών, προγραμματίστηκαν και έγιναν, με την επιχορήγηση της Έπιτροπής Έρευνών, δυο έπιστημονικές αποστολές (14-18 Φεβρουαρίου 1993 και 3-10 Νοεμβρίου 1993) με τη συμμετοχή της έρευνήτριας της Υπηρεσίας Ι. Μπίθα και των συνεργάτιδων Άγγ. Δουλγερίδου, ζωγράφου, Μ. Βαλλαρή, φυσικού και Π. Μπίρμπα, αρχαιολόγου. Το έλο πρόγραμμα ενισχύθηκε από την Έπιτροπή Έρευνών (τέλος Γ' και αρχή Δ' φάσης) και αφορούσε στην άμοιβή της συνεργάτιδος κ. Έλ. Κάτσα, αρχαιολόγου, έκπόνηση σχεδίων, έκπόνηση ηλεκτρονικού προγράμματος μηχανοργάνωσης, άγορά έκτυπωτή, έκτυπώσεις φωτογραφιών και μετακινήσεις.

3) Εύρετήριο Βυζαντινών Τοιχογραφιών Δωδεκανήσου

Με την συνεργασία της 4ης Έφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων (Έφορος Άρ-

χαιοτήτων κ. Ήλ. Κόλλιας) ξεκίνησε, με επιχορήγηση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐρευνῶν (Α' φάση, 2.000.000 δρχ.), ἡ σύνταξη τοῦ Εὐρετηρίου Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν γιὰ τὰ νησιὰ Χάλκη καὶ Τῆλο (ἀρμόδιοι ἀρχαιολόγοι κ.κ. Ἀγγ. Κατσιώτη, Ἐλ. Παπαβασιλείου, ἀρχιτέκτων κ. Νικ. Ζαρίφης). Προγραμματίσθηκε ἡ ὅλη ἐργασία καὶ ἄρχισε ἡ συγκέντρωση τῆς σχετικῆς βιβλιογραφίας, ἡ καταγραφή τῶν μνημείων, ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἀποτύπωση καὶ ἡ ὀργάνωση τοῦ φωτογραφικοῦ Ἀρχείου (215 διαφάνειες καὶ 156 ἔγχρωμες φωτογραφίες). Ἐπίσης στὰ πλαίσια τοῦ προγράμματος ἐγιναν ἀρκετὲς ἐπιστημονικὲς ἀποστολές.

4) Εὐρετήριο Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν Βέροιας

Με τὴ συνεργασία τοῦ Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων καὶ Ἐπ. Καθηγητῆ στὸ Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης κ. Εὐθ. Τσιγαρίδα ξεκίνησε, με ἐπιχορήγηση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐρευνῶν (Α' φάση, 1.870.000 δρχ.), ἡ σύνταξη τοῦ Εὐρετηρίου Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν Βέροιας. Προγραμματίσθηκε ἡ ὅλη ἐργασία καὶ ἄρχισε ἡ συγκέντρωση τῆς σχετικῆς βιβλιογραφίας, ἡ καταγραφή τῶν μνημείων με ἐπιτόπια ἔρευνα καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἀποτύπωση με τὴ συνεργασία τῆς ἀρχιτέκτονος κ. Π. Ζαχοπούλου.

5) Δραστηριότητες

Ἐστάλη βιβλιογραφικὸ καὶ ἐν γένει ἐνημερωτικὸ δελτίο γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ ἐτήσιου Bulletin of British Byzantine Studies καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ ἐνημερωτικοῦ δελτίου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς Βυζαντινῶν Σπουδῶν καὶ τοῦ Κέντρου Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ἐρευνῶν.

Ὁ ἐπόπτης τῆς Ὑπηρεσίας κ. Μανόλης Χατζηδάκης, ἀκαδημαϊκός, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ συνεχῆ ἀπασχόλησή του με τὰ τέσσερα προγράμματα τῆς Ὑπηρεσίας (ἐποπτεία, ἔλεγχος κειμένων, πρακτικὲς ὁδηγίες γιὰ ἐκτέλεση ἐργασιῶν κλπ.) προήδρευσε σὲ δυὸ ἐπιτροπὲς κρίσης διευθυντῶν καὶ συμμετεῖχε, με εἰσῆγηση, στὴν κρίση τοῦ ὑποψηφίου ἀκαδημαϊκοῦ ζωγράφου κ. Παναγιώτη Τέτση. Ἐπίσης παρουσίασε τὸ νέο ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Ἀκαδημίας καθηγητῆ κ. Gilbert Dagron καὶ παρουσίασε δυὸ βιβλία γιὰ βράβευση. Παράλληλα ἐτοιμάζεται γιὰ τὸ τυπογραφεῖο τὸ βιβλίο του «Ἑλληνες Ζωγράφοι μετὰ τὴν Ἀλωση, τ. 2, I-Ω» με τὴ συνεργασία τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ἐρευνῶν καὶ ἐπιχορήγηση ἀπὸ τὸ Ἴδρυμα Οὐράνη.

Ἡ ἐρευνήτρια τῆς Ὑπηρεσίας κ. Σταματία Καλαντζοπούλου ἔκανε ἀνακοίνωση με θέμα «Ἐνα Γενικὸ Εὐρετήριο Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν τῆς Ἑλλάδας» στὸ **13ο Συμπόσιο Βυζαντινῆς καὶ Μεταβυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας καὶ Τέχνης (1993), Περιλήψεις** σ. 16. Ἐπίσης συνεχίζει τὴν ἐκπόνηση τῆς διδακτορικῆς διατριβῆς της.

Ἡ ἐρευνήτρια τῆς Ὑπηρεσίας κ. Ἰωάννα Μπίθα ἔκανε ἀνακοίνωση με θέμα

«Όψεις τῆς καθημερινῆς ζωῆς: Ἐνδυματολογικὲς μαρτυρίες ἀπὸ τὶς μεσαιωνικὲς τοιχογραφίες τῆς Ρόδου (13ος-1522)» στὸ Διεθνὲς Συνέδριο Πόλη Ρόδου. Ἀπὸ τὴν ἴδρυσή της μέχρι τὴν κατάληψή ἀπὸ τοὺς Τούρκους (1523), τοῦ ὁποῖου πρακτικὰ θὰ ἐκδοθοῦν ἐντὸς τοῦ 1994. Δημοσιεύθηκε ἄρθρο της μὲ θέμα «Τὸ Εὐρετήριο Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν Ἑλλάδος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ τὰ Δωδεκάνησα» στὸ περιοδικὸ **Ἀρχαιολογία** τχ. 47 (Ἰούν. 1993), σ. 29-32.

Ὁ ἐπόπτης
Μανόλης Χατζηδάκης
Ἀκαδημαϊκός